

Kranj, 19. 12. 2017

Finančni učinki Zakona o konverziji kreditov CHF

Predlog zakona o razmerjih med dajalci kreditov in kreditorejmalci glede kreditov v švicarskih frankih ne prinaša finančnih posledic za državni proračun. V nadaljevanju predstavljamo finančne učinke za posojilojemalce in učinke za domače banke v državni lasti.

Najprej je potrebno poudariti, da bodo finančne posledice Zakona nosile zasebne banke, ki so tudi odgovorne za nastalo situacijo in ne država, kot se pogosto poskuša predstaviti v medijih in javnosti. Kot na osnovi empiričnih podatkov prikazujemo v nadaljevanju, bo nevarnost, da se stroške preko državnih bank prenese na davkoplačevalce, minimalna, saj so za nastalo situacijo odgovorne predvsem zasebne banke v tuji lasti in bodo tudi prevzele največje finančno breme stroškov konverzije. Raziskava je bila izvedena na reprezentativnem vzorcu 984 kreditov v CHF, kar predstavlja približno 10 % trenutno aktivnih kreditov v CHF ali dobrih 6 % vseh podeljenih kreditov v CHF v Sloveniji.

Povprečni kreditorejmalec

Višina kredita:	150.328,00 CHF
Ročnost:	252 mesecev
Povečanje obroka glede na prvi obrok:	+177,02 EUR (+29,68%)
Preplačilo skupne cene kredita*:	30.493,25 EUR
(toliko je skupna cena kredita višja od tiste pri EUR kreditu!)	
Do danes plačano več kot pri EUR kreditu:	10.091,29 EUR
Zaključenih kreditov:	12,3 %

Rezultati za povprečnega kreditorejmalca kažejo na dejansko razsežnost problema neodgovornega trženja kreditov v CHF. Kreditorejmalcev, ki jim od prejemkov po plačilu obroka ostane manj kot 600 EUR je 32,3 %. Skoraj polovica vprašanih kreditorejmalcev komaj še zmore plačevanje obrokov, 5% jih že zamuja s plačili obrokov. Kljub kreditni sposobnosti ob podelitvi kredita, je torej danes tretjina kreditorejmalcev, zaradi tveganj o katerih jih banke niso poučile, kreditno nesposobnih, saj jim po plačilu obrokov ostane na računih manj sredstev, kot to dovoljuje Zakon o izvršbi in zavarovanju. Omenjeni zakon preprečuje, da bi dolžniki prešli pod prag revščine, zato lahko mirno izpeljemo, da so banke z neodgovornim podeljevanjem teh kreditov tretjino svojih kreditorejmalcev (v CHF) spravile v revščino, slaba polovica pa je finančni suženj teh kreditov, oziroma večinoma tujih bank.

Okvirji učinka zakona

Zaradi ugotovljenih dejstev o ekonomskem položaju kreditojemalcev je nujno sprejetje Zakona, ki bo posledice neodgovornega podeljevanja kreditov v CHF prenesel z izključnih bremen potrošnikov na odgovorne za nastalo situacijo, na banke. Pri kreditih mora veljati enako pravilo, kot za vsak izdelek na prostem trgu, ki ne deluje v skladu s ponudnikovimi specifikacijami in ga mora ponudnik na lastne stroške popraviti. Glede na izračunane kredite v CHF, ki so zajeti v to analizo, niti eden od kreditojemalcev ne bi bil s sprejetjem zakona pahnjen v slabši finančni položaj, kot sedaj in kar je z vidika poštenosti in enakopravnosti zelo pomembno, ne bi napram kreditojemalcem v EUR pridobil nikakršne finančne koristi.

Skupni znesek analiziranih kreditov:	140.449.539 CHF
Skupni znesek preplačila brez sprejetja Zakona*:	30.005.355 EUR
Preplačila v primerjavi z EUR kreditom do danes:	9.536.067 EUR

* Upoštevani nadaljnji obroki v prihodnosti glede na enak LIBOR, EURIBOR in tečaj CHF kot na zadnji zapadel obrok.

Kot je razvidno, so do danes kreditojemalci v CHF (skupno za analizirane kredite) že plačali za 9.536.067 EUR več v obrokih, kot če bi najeli kredit v EUR. Brez sprejetja Zakona, pa bodo na koncu njihova skupna preplačila kredita znašala 30.005.355 EUR več, kot če bi takrat, na osnovi opravljene pojasnilne dolžnosti bank in poštene seznanitve o vseh tveganjih kreditov v CHF, najeli EUR kredit.

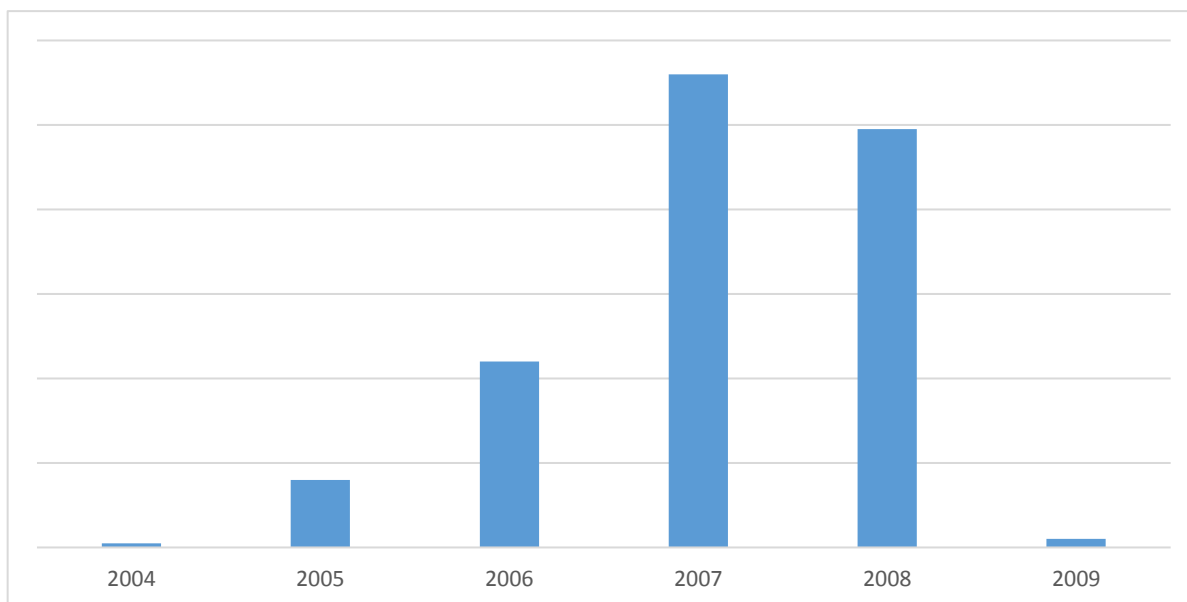
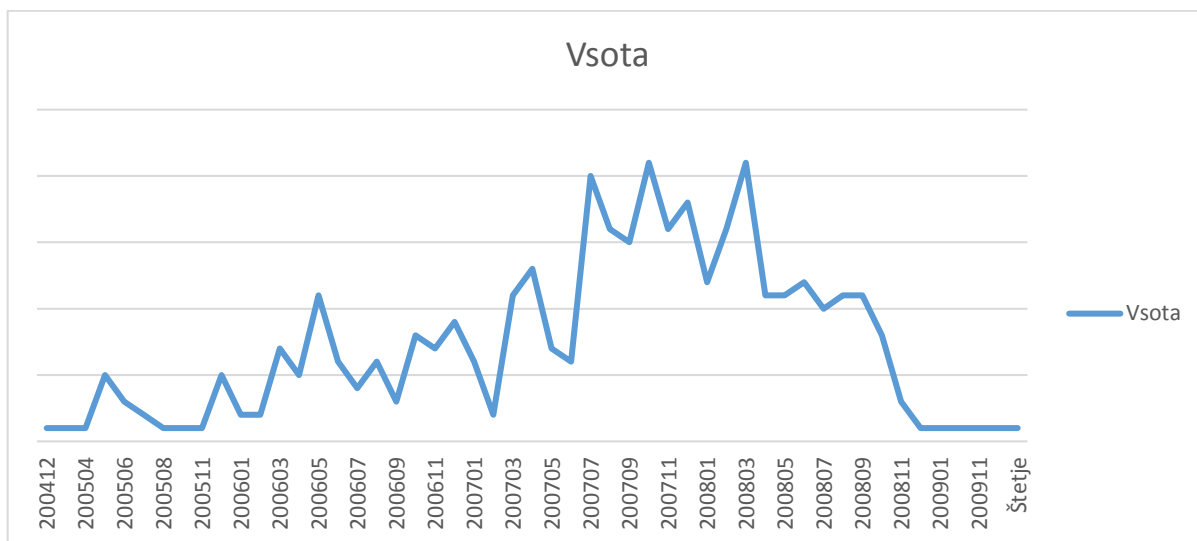
Finančni učinek konverzije za 16.000 kreditov

Na podlagi reprezentativnega vzorca smo preračunali, kaj bi Zakon pomenil za 16.000 kreditov v CHF (informacije o številu vseh tovrstnih kreditov se gibljejo med 16.000 in 20.000).

Skupni znesek ocenjenih kreditov:	2.283.732.352,69 CHF
Skupni znesek preplačila brez sprejetja Zakona*:	487.891.950,54 EUR
Preplačila v primerjavi z EUR kreditom do danes:	155.057.997,85 EUR

* Upoštevani nadaljnji obroki v prihodnosti glede na enak LIBOR, EURIBOR in tečaj CHF kot na zadnji zapadel obrok.

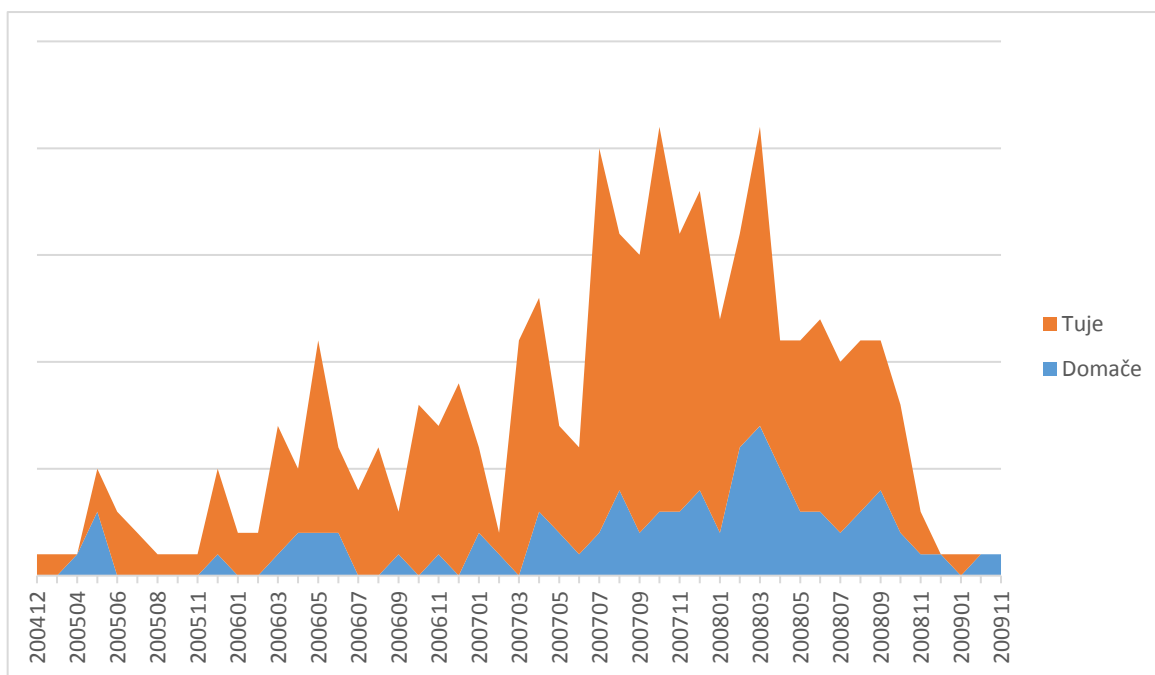
Iz podatkov je razvidno, da bodo CHF kreditojemalci na koncu preplačali svoje kredite za 488 milijonov EUR. To je torej strošek, ki se s konverzijo po Zakonu prenese na vseh 14 v Sloveniji aktivnih bank, ki so podeljevale kredite v CHF na način, da so povzročile nastalo škodo slovenskim potrošnikom. Glede na to, da raziskava izkazuje, da je povprečna ročnost kreditov 252 mesecev in je večina kreditov na polovici obdobja odplačevanja, se ta znesek razporedi na 10 let. Z zelo preprostim izračunom pridemo do rezultata, da bo breme, ki se po konverziji s kreditojemalcev prenese na odgovorne banke, v povprečju približno 3,5 milijona EUR na leto na posamezno banko. Vendar, to povprečje ne kaže prave segmentacije tega bremena, saj so krediti zelo neenakomerno razporejeni po bankah. Levji delež podeljenih kreditov v CHF namreč pade na zasebne banke v tuji lasti, kar prikazujemo v nadaljevanju.

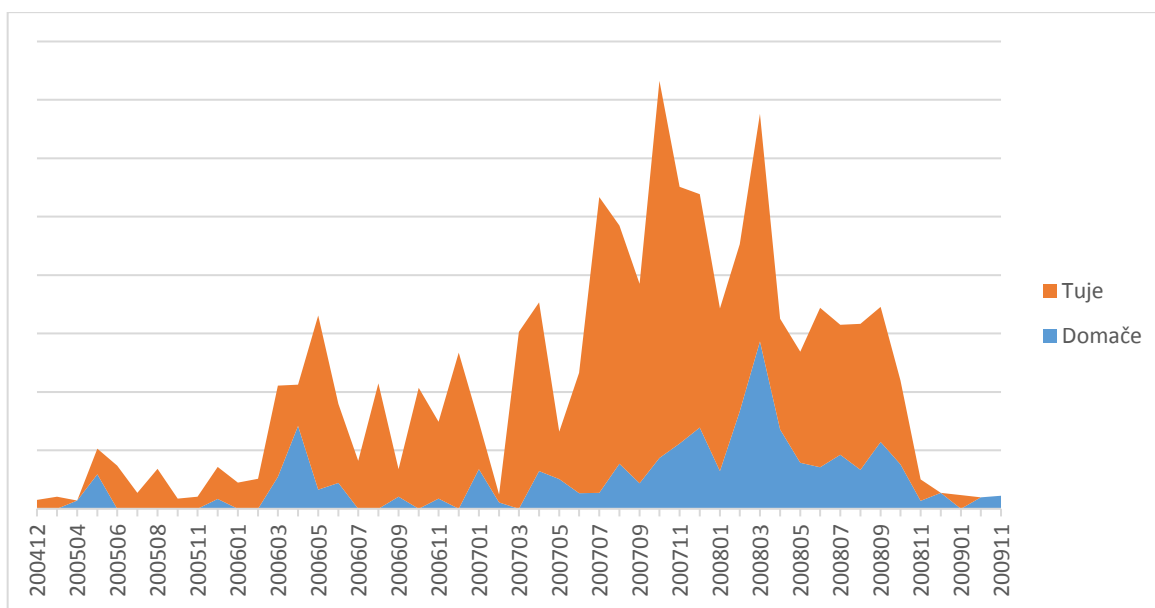
➤ **Časovni pregled trženja kreditov v CHF**

Iz gornjih grafov je jasno razvidna kronologija podeljevanja kreditov v CHF, ki presenetljivo najbolj naraste v letih 2007 in 2008, kljub temu, da v tem času Banka Slovenija (BS) najbolj intenzivno opozarja banke na tveganja v zvezi s kreditiranjem v CHF. Poleg tega so v tem obdobju bankam že dostopne vse relevantne raziskave Mednarodnega monetarnega sklada (IMF), BS ter številne različne ekonomske analize, ki poenoteno prihajajo do enakih zaključkov v zvezi z izredno visoko tveganostjo kreditov v CHF.

Izredno pomembno je dejstvo, da so se krediti v CHF pričeli v Sloveniji trži ŠELE, ko je avstrijski regulator sprejel ukrepe za bistveno bolj podrobno informiranje kreditorejmalcev (gospodinjstev) s tveganji in se je povpraševanje po teh kreditih v Avstriji občutno zmanjšalo.

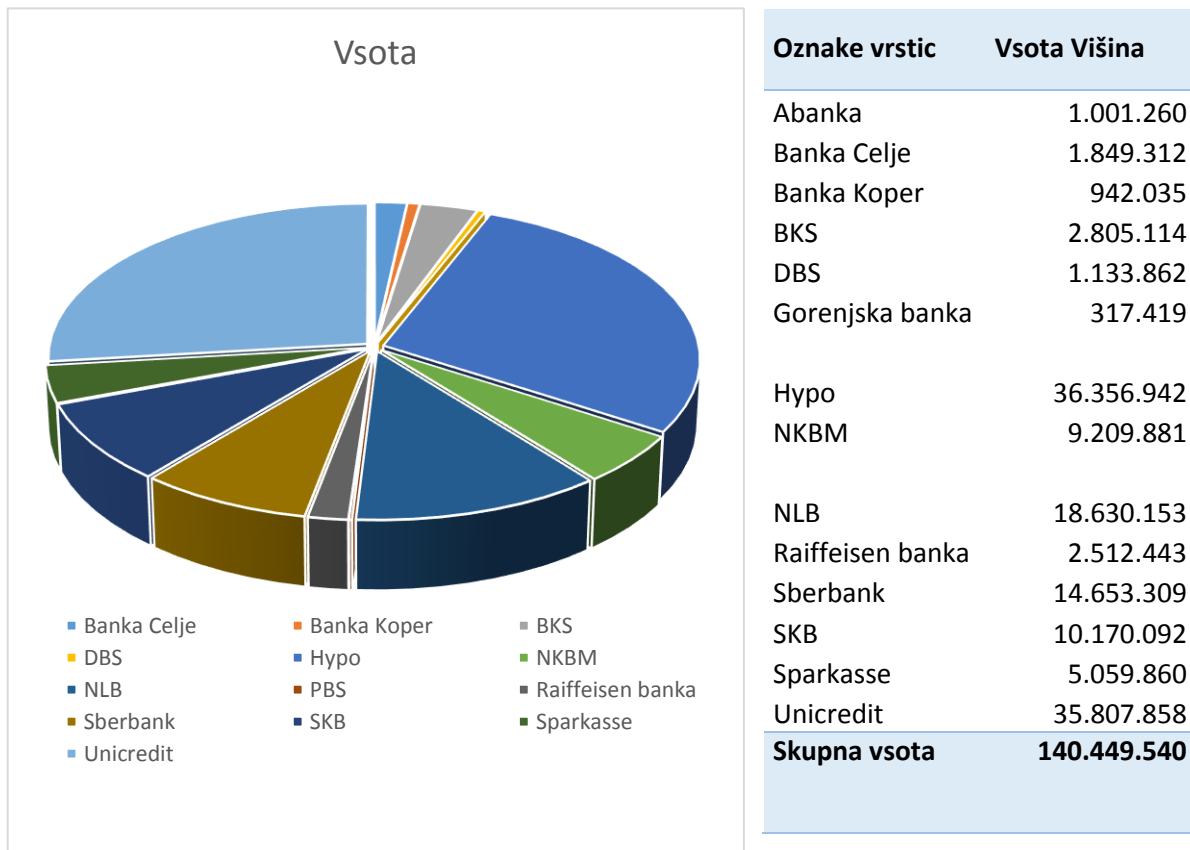

- **Število podeljenih kreditov v CHF; Tuje / Domače banke (NKBM je v tem času obravnavana kot domača banka)**

- **Zneski podeljenih kreditov v CHF; Tuje / Domače banke (NKBM je v tem času obravnavana kot domača banka)**

Gornja grafa zelo nazorno prikazujeta, kako so tuje banke uporabljale na videz atraktiven produkt kot orodje za prevzemanje tržnega deleža od domačih bank. Te pa so v večini sledile pritisku tujih bank in zato ponujale ta produkt. Kot je navedeno na začetku poglavja, je to zelo pomembno pri presoji, kako se bodo stroški s kreditorejmalcev prenesli na banke.

➤ **Zneski podeljenih kreditov v CHF po posameznih bankah**

Tuje banke so pri nas v zneskih podelile kar 84 % vseh kreditov v CHF. To občutno zmanjša stroške konverzije za banke v državni lasti, v primeru, da bi prišlo do dokapitalizacij in posredno prenosa stroškov z bank na davkoplachevalce. Ker je NKBM že v zasebni tuji lasti, se bo ta znesek znižal še za dodatnih 9 milijonov EUR. Glede na zadnje poslovne izkaze bank, pa stroški konverzije po Zakonu ne bi smeli povzročiti problemov v poslovanju. Bistveno večje stroške lahko na dolgi rok povzroči izguba zaupanja v banke, ki bi vztrajale pri tem, da je bilo takšno izpostavljanje komitentov tveganju nekaj povsem korektnega, normalnega in dopustnega.